

جزوه قواعد فقه 2

[برای دانلود فایل اینجا کلیک کنید](#)

بخشی از متن جزوه:

سوال : آیا قاعده ما یضمن از جمله ضمان های قراردادی است یا ضمان خارج از قرارداد است ؟ فرق بیم مسئولیت قراردادی و مسئولیت قهری در این است که

✓ در مسئولیت خارج از قرارداد ما نیاز به اثبات 3 رکن
1 / تقصیر
داریم: 2 / ضرر
3 / رابطه صلاحیت اگر همه این موارد با هم جمع شوند ، فرد به میزان ضرر وارده
مسئول جبران است.

✓ مسئولیت قراردادی : مسئولیت صرف تخلف از مفاد قرارداد است (یعنی مهم نیست که شما در این تخلف تقصیر کرده اید یا تقصیر نکرده اید یا به آن طرف ضرری رسیده است یا نرسیده است)

بنابراین : مسئولیت قاعده ما پضمن از جمله ضمان های قراردادی است.

توضیح اینکه :

∅ قرارداد 2 وصف دارد :

1 / وصف اثر بخشی در صورت صحت عقد

2 / تصرف و تصرف مأذونانه است (طرفین به اذن هم مسلط بر اموال یکدیگر می شوند)

لذا عقدی که فاسد می شود (اثر بخشی (را از دست می دهد ، و تنها چیزی که باقی می ماند) تصرف ناشی از اذن (است.

نا) یعنی بایع و مشتری هر کدام نیت و هدفی در ابتدای عقد داشتند که از بین می رود بیع می خواست به ثمن برسد و مشتری نیز به مبیع برسد (و تنها چیزی که باقی می ماند) تصرف ناشی از اذن (است.

1 / قاعده علی الید : « علی الید ما اخذت حتی تودیه »

که قاعده خارج از قرارداد است ، لذا اگر کسی بدون تعدی و تفریط مال در دست کسی تلف میشد او ضامن نبود . چرا ؟ چون قاعده علی الید برای اثبات ما یضمن نمی تواند خیلی کمک کند ، ولی تا « حتی تودیه » مسنول است. تا زمان تأدیه مسنول است از اینجا می توان کمک گرفت تا وظیفه مشتری استرداد دانسته شود ، اما در نحوه ضمانت علی الید کمکی نمی کند .

2 / قاعده لاضرر : « لا ضرر و لا ضرار فی الاسلام » این قاعده چگونه به قاعده ما یضمن کمک می کند :

مال از ملکیت بایع در آمده و با یک عقد فاسد در اختیار مشتری قرار گرفته است.

مال برای بایع است که در دست مشتری است ، اگر مشتری ضرر بزند مشمول عنوان لاضرر می شود ولی در لاضرر ، ضرر عمدی را شامل می شود و کمکی به ضررهای قهری نمی کند و فقط ضررهای عمدی را در مایضمن شامل می شود ، یعنی اگر مال در اثر صاعقه تلف شود لاضرر حاکم نبود ، چون لاضرر نیاز به فاعل و عمد دارد.

3 / قاعده اقدام : « کسی که اقدام کند علیه خودش ضامن نیست ، کسی که اقدام کند علیه خودش در برابر دیگری ضامن است » یعنی به نسبت خود ضامن نیست و به نسبت دیگری ضامن است.

کسی که مالی به واسطه عقد فاسد در اختیارش قرار می گیرد ، با توجه به اینکه می داند با عقد فاسد مالک و متصرف مال شده است ، با ننگه داشتن آن مال گویی از لحظه فاسد شدن عقد علیه خود اقدام می کند.

یعنی هر لحظه ای که مال را تحویل بدهد جلوی اقدام علیه خود را زودتر گرفته است ، و تا هر زمانی که مال را نزد خود نگه دارد علیه خود اقدام می کند.

مثلاً : اگر من علیه خودم اقدام کنم اگر ضمانتی وارد شود از مال خودم می رود نه از مال دیگری.

اگر مبیعی با عقد فاسد در اختیار من قرار گرفته است همچنان ننگه می دارم ، دارم علیه خودم اقدام می کنم (و با این کار خودم را ضامن می کنم)